משרד הבריאות
לחיים בריאים יותר

הפסקת הריון

עלון מידע

שלום לך,

אם את בהריון ויש לך שאלות בנושא הפסקת הריון, עלון זה מיועד לך. בעלון, המוגש על ידי משרד הבריאות, תמצאי מידע על העזרה המקצועית העומדת לרשותך על מנת שתוכלי לקבל החלטה מושכלת. כמו כן תמצאי מידע על עבודת הועדה ועל תהליך הפסקת ההריון במידה ותבחרי לבצעו.

הפסקת הריון בישראל

הפסקת הריון בישראל אסורה לפי החוק הפלילי, אלא אם ניתן אישור של ה"וועדה להפסקת הריון" לביצועה. אודות הוועדה יורחב בהמשך.

הוועדה רשאית, לאחר שהתקבלה הסכמתה המודעת של האישה, לתת אישור להפסקת ההריון אם ראתה שיש הצדקה לכך מאחת הסיבות הבאות:

1. אישה שמתחת לגיל נישואין (18), או מלאו לה ארבעים שנה.
2. ההריון נובע מיחסים אסורים לפי החוק הפלילי או מיחסי עריות, או שלא מנישואין.
3. הוולד עלול להיות בעל מום גופני או נפשי.
4. המשך ההריון עלול לסכן את חיי האישה או לגרום לאשה נזק גופני או נפשי.

למי פונים וכיצד?

כל אישה בהריון רשאית לפנות לוועדה להפסקת הריון

ועדות אלה פועלות בבתי חולים כלליים ובמרפאות כירורגיות בקהילה שאושרו לכך.

רשימת המוסדות זמינה גם באתר האינטרנט של משרד הבריאות **www.health.gov.il.**

דרך עבודת הוועדה ומועדי התכנסותה שונים בכל אחד מהמוסדות הרפואיים, ויש לברר זאת מראש עם בית החולים או המרפאה.

את רשאית לפנות למוסד רפואי המורשה לכך, לפי בחירתך. אם הינך זכאית למימון קופת החולים (ראי פרוט בסוף העלון), את רשאית לפנות למוסד רפואי גם מחוץ לאזורי הבחירה של הקופה.

נדגיש:

- במרפאות כירורגיות בקהילה ניתן לבצע הפסקות הריון עד שבוע 12 של הריון בלבד (12 שבועות מהווסת האחרונה) ובמידה ואינך סובלת מבעיות רפואיות.
- הפסקת הריון אחרי שבוע 24 להריון היא חריגה ומחייבת אישור של ועדה מיוחדת ("הוועדה להפסקת הריון בשלב החיות"). ועדות אלה פועלות רק במספר בתי חולים ציבוריים (מידע נוסף באתר האינטרנט של משרד הבריאות).

בפנייתך לוועדה עליך להצטייד:

- בתעודה מזהה רשמית, תעודת זהות כולל ספח או דרכון עם מסמך המעיד על מצב משפחתי.
- בתוצאות בדיקה רפואית המעידה שאת בהריון.
- בבדיקת אולטרסאונד המתעדת את גיל ההריון.
- במסמכים רפואיים מתאימים אחרים לפי סיבת הפניה.
- באמצעים לתשלום עבור פתיחת תיק בוועדה (צעירה עד גיל 19 פטורה מתשלום).

סודיות – חשוב לדעת

כל המידע והמסמכים המתייחסים לבקשות המופנות לוועדה, לדיוניה ולהחלטותיה הם סודיים וחסויים.

הטיפול בפניות המגיעות לוועדה

עם הגיעך לבית החולים או המרפאה המורשית תופני על ידי מזכירת הוועדה לשיחה עם עובדת סוציאלית. בשיחה זו יוסברו לך התהליכים לבדיקה ולאישור הבקשה. העובדת הסוציאלית תמסור לך חוברת זו, תייעץ, תדריך ותנחה אותך בכל ההליך, והיא הכתובת אליה תוכלי לפנות בכל שאלה ולשתף אותה בקשיי החלטה ובהתלבטויות. העובדת הסוציאלית תעניק לך את כל הכלים שיסייעו לך לעשות את הבחירה הנכונה.

במקרים מתאימים, אם את מעוניינת בכך, תוכלי לקבל מהעובדת הסוציאלית מידע על אפשרויות נוספות לסיוע ומידע על פתרונות נוספים.
לאחר השיחה עם העובדת הסוציאלית, במידה ועדיין תרצי בכך, תופני לוועדה.

חברי הוועדה:

- רופא מומחה ביילוד ובגינקולוגיה.
- רופא נוסף שעיסוקו, אחד המקצועות הבאים: יילוד וגינקולוגיה, רפואה פנימית, פסיכיאטריה, רפואת משפחה או בריאות הציבור.
- עובדת סוציאלית.

חבר הוועדה שהוא רופא נשים (מומחה) יסביר לך על תהליך הפסקת ההריון, הסיכונים העלולים להיות כרוכים בפעולה זו ועל השיטה המתאימה. תתבקשי לחתום על טופס הסכמה לביצוע הפסקת הריון ועל כך שקיבלת הסבר מפורט על ההליך הרפואי המצופה טרם חתימתך.

במידה ונותרו לך שאלות נוספות לפני קבלת החלטה, אל תהססי לשאול אותן. הרופא יתעד בכתב את נכונות חתימתך בפניו ויאשר כי הסביר לך על הסיכונים הכרוכים בהפסקת הריון ועל תוצאותיה האפשריות.

הינך רשאית כמובן, לשנות את דעתך בכל שלב לפני ביצוע הפעולה הרפואית. הוועדה אינה רשאית לדרוש שתשתפי בהחלטה את אבי העובר או שתקבלי את הסכמתו. ההחלטה היא שלך בלבד, גם אם עוד לא מלאו לך 18 שנים.

אינך חייבת להופיע בפני הוועדה, מאחר ואין התייחסות בחוק לרצונה של האישה, אלא רק לנסיבות ההריון. את יכולה להציג את המסמכים הדרושים לעובדת הסוציאלית, וזו תציג אותם לוועדה במקומך.

הוועדה תאשר את בקשתך רק לאחר ששוכנעה שמתקיים אחד המצבים המותרים לפי החוק, תוודא שקיבלת הסברים על הפסקת ההריון ועל החלופות השונות ושהבעת הסכמתך המודעת בכתב לביצוע הפסקת הריון.
החלטת הוועדה נמסרת עפ"י רוב מיידית ומפרטת את הסעיף בחוק לפיו אושרה הפסקת ההריון, אלא אם מדובר במקרה חריג הדורש התייעצות נוספת.

החלטת הוועדה הדוחה בקשה להפסקת ההריון צריכה להיות מנומקת ולהימסר לך בכתב.
במידה וחברי הוועדה שוקלים שלא לאשר את ביצוע הפסקת ההריון, מחובתם לתת לך הזדמנות להופיע בפניהם ולנמק את בקשתך באופן אישי, טרם קבלת ההחלטה הסופית.

במידה והסיבה שאת מבקשת להפסיק את ההיריון היא חשש שהעובר עלול להיות בעל מום גופני או נפשי (סעיף 3 בחוק) או שהמשך ההריון עלול להוות סכנה לחייך או לגרום לך לנזק גופני או נפשי (סעיף 4 לחוק), יש באפשרותך להתייעץ עם רופאים מומחים, אליהם ניתן לפנות באמצעות הרופא המטפל שלך או באמצעות הוועדה.

לפני קבלת החלטה על הפסקת הריון עקב חשש למום בעובר בגלל תרופה שנטלת או חומרים שנחשפת אליהם, מומלץ להיוועץ במרכזים ליעוץ תרופתי בהריון הפועלים במשרד הבריאות או באחד מבתי החולים בארץ (פרטים באתר משרד הבריאות).

הפסקת הריון לקטינה (מתחת לגיל 18)

כל קטינה בהריון רשאית לפנות בהתאם לחוק (ראי לעיל) לוועדה להפסקת הריון באופן עצמאי וישיר.
אם את בהריון, לפנייך שלוש אפשרויות:

- להמשיך בהריון ולגדל את התינוק.
- להמשיך בהריון ולמסור את התינוק לאימוץ.
- לעבור הפסקת הריון.

אם את מתלבטת בנוגע להריון, דברי עם אדם שאת סומכת עליו במיוחד. אדם שלא יחליט בשבילך אלא יעזור לך לקבל את ההחלטה הטובה עבורך.
בישראל, על פי החוק, אין צורך בהסכמת הורים לשם ביצוע הפסקת הריון. כלומר, את יכולה לעבור הפסקת הריון בכל גיל ללא מעורבות ההורים וללא ידיעתם.

אין צורך בהסכמה של השותף להריון בכדי לבצע הפסקת הריון. אמנם, אולי תרצי את מעורבותו או את תמיכתו, **אך את היא המחליטה היחידה על גופך ועל המשך ההריון.**
את יכולה לשנות את דעתך בכל שלב, עד לשלב שבו מתחיל ההליך הרפואי עצמו של הפסקת ההריון.

הפסקת הריון המתבצעת במקום מורשה היא בטוחה, ולרוב אינה מלווה בתופעות לוואי או סיבוכים.
הצוות הרפואי הוא שייתן לך מידע נוסף ומלא בנושא. העובדת הסוציאלית תסייע בידך בפתרון סוגיית הזיהוי האישי שלך בפני המוסד הרפואי.
הפסקת הריון לנערה שטרם מלאו לה 19 שנה מתבצעת רק בבתי החולים המורשים ולא במרפאות כירורגיות.

ראוי להדגיש, ככלל המידע והמסמכים המתייחסים לבקשות המופנות לוועדה, לדיוניה ולהחלטותיה הם סודיים וחסויים.

הפסקת הריון אחרי שבוע 24

ביצוע בפועל של הפסקת הריון החל מ – 24 שבועות ואילך מחייב אישור של ועדה מיוחדת להפסקת הריון (ועדה בשלב החיות), גם אם ועדה רגילה להפסקת הריון אישרה את הפסקת ההריון בשלב מוקדם יותר.

ועדה מיוחדת להפסקת הריון בשלב החיות פועלת רק במספר בתי חולים ציבוריים (מידע נוסף זמין באתר האינטרנט של משרד הבריאות).

הרכב הוועדה להפסקת הריון בשלב החיות:

- מנהל/ת המרכז הרפואי – במידה ואינו בעל מומחיות מהמנויות בחוק (יילוד וגינקולוגיה, רפואה פנימית, פסיכיאטריה, רפואת משפחה או בריאות הציבור), ימונה במקומו רופא מומחה באחד התחומים האמורים שהוא בעל ותק של 10 שנים כמומחה ובעל תפקיד בכיר בבית החולים.
- מנהל/ת מחלקת נשים ויולדות (מומחה ביילוד וגינקולוגיה) או ממלא/ת מקום.
- עובדת סוציאלית בכירה.
- מנהל/ת מחלקה ניאונטולוגית או ממלא/ת מקום.
- מנהל/ת מכון גנטי או ממלא/ת מקום.

בשלב זה הפסקת הריון מאושרת רק במקרים של סכנה למומים חמורים בעובר, תחלואה חמורה בעובר או סכנה לחיי האישה.
הוועדה רשאית להתייעץ עם יועצים נוספים במקרים מיוחדים בהם היא סבורה שהתייעצות כזו דרושה.

את רשאית לבקש ייעוץ הולם ומפורט יותר מן הייעוץ המקובל בוועדה, לרבות ייעוץ רפואי, ייעוץ גנטי או ייעוץ פסיכו–סוציאלי.
כאמור בחוק העונשין וכפי שהדבר מתבצע בכל הועדות להפסקת הריון תינתן לך ההזדמנות להופיע בפני הוועדה ולהציג את נימוקייך.
במידה וחברי הוועדה שוקלים שלא לאשר את ביצוע הפסקת ההריון, הם חייבים לתת לך הזדמנות להופיע בפניהם ולנמק את בקשתך באופן אישי, טרם קבלת החלטה סופית.

כידוע, לבן הזוג (או אבי העובר) אין מעמד חוקי בוועדה להפסקת הריון, ולא נדרשת הסכמתו להפסקת הריון. עם זאת, ככל שאת מעונינת בכך יש לאפשר לבן הזוג / אבי העובר ללוות אותך.

אישור של ועדה להפסקת הריון בשלב החיות **תקף לשבועיים**, ולאחר מכן יהיה צורך באישור מחדש.
הפסקת הריון בשלב החיות יש לבצע מוקדם ככל האפשר.
בית החולים שבו אושרה הפסקת הריון בשלב החיות אחראי על ביצועה מוקדם ככל האפשר.

שיטות הפסקת הריון

קיימות מספר שיטות לביצוע הפסקת הריון. השיטה המבוצעת נקבעת בהתאם לגיל ההיריון על פי בדיקת האולטרסאונד ובהתאם לבריאות האישה ולהעדפותיה.
לידיעתך, שבוע ההיריון נספר מתאריך היום הראשון של הוסת האחרונה שלך במידה והמחזורים סדירים.

שליש ראשון להריון (עד שבוע 12)

הפסקת הריון תרופתית (עד 63 יום, שבוע 9)

הטיפול נעשה בשני שלבים, כשבכל אחד מהם ניתנת תרופה שונה.
התרופות הן: מיפיג'ין (**Mifepristone 600mg**) וציטוטק (**Misoprostol 400mg**).

תיאור התהליך:

במפגש ראשון עם הצוות הרפואי בבית החולים או המרפאה המורשית, לאחר שתעברי בדיקה רפואית מלאה ובדיקות מעבדה, תדרשי לבלוע שלושה כדורים של מיפיג'ן שעוצרים את התפתחות ההריון. במשך השעתיים שלאחר מכן תישארי להשגחה רפואית. שכיח שיופיעו כאבי בטן שאותם ניתן להפחית ע"י שימוש במשככי כאבים (רצוי להימנע מאספירין, אדוויל או נורופן). לעתים יופיעו סימני חולשה, הקאות או דימום קל מהנרתיק.

במפגש השני (תוך 48–36 שעות מהמפגש הראשון) תדרשי לקחת שני כדורים של ציטוטק. תרופה זו מכווצת את הרחם ותגרום לפליטת העובר והשלייה.
תדרשי להישאר בהשגחה כשלוש שעות ואולי אף יותר. עוד בהיותך בבית החולים או בשלב מאוחר יותר בבית, הכאב והדימום יתחזקו ותיפלט רקמה של שרידי הריון.

במפגש השלישי להשלמת התהליך תדרשי להגיע לביקורת רפואית אחרי שבועיים במקום בו טופלת. בפגישה זו יוודא הרופא בעזרת אולטראסאונד שאכן ההריון הופסק. במידה וימצא שההריון לא הופסק או שלא נפלטו שרידי ההריון בשלמותם, תצטרכי לעבור ריקון רחם (גרידה).

במידה וההריון ממשיך להתפתח חובה לבצע את הגרידה היות והטיפול התרופתי שקיבלת עלול לפגוע בהתפתחות העובר.

תופעות לוואי שכיחות:
כאבי ראש, בחילה, הקאה, חולשה, דימום כמו בווסת מוגברת (עד כשבועיים).
ב– 1.5%–7.5% מהפסקות ההריון בשיטה זו עלולים להיגרם סיבוכים רפואיים, כגון:
ההריון מוסיף להתפתח, נותרים חלקי עובר או שלייה ברחם.
סיבוכים נוספים כוללים דימום משמעותי (כ–5% מהמקרים) או זיהום (כ–5%).

מתי לא ניתן להשתמש בשיטה זו?

- רגישות לתרופות המשמשות לשיטה זו.
- אסטמה קשה.
- תחלואה הקשורה לכשל בתפקודי כבד, כליות ויתרת הכליה.
- נשים מניקות.
- נשים הנושאות התקן תוך רחמי (יש להוציאו לפני מתן הטיפול).

הפסקת הריון כירורגית (גרידה)

הפסקת הריון כירורגית מבוצעת עד שבוע 12 בכל בתי החולים ומרפאות כירורגיות מורשות בקהילה כהליך שגרתי, במסגרת אשפוז יום.

ההליך כולו יבוצע בחדר ניתוח, לרוב תחת הרדמה מלאה או הרדמה אזורית. לפני ביצוע ריקון הרחם תבוצע הרחבה הדרגתית של צוואר הרחם, בעזרת מרחיבי צוואר רחם. לאחר מכן המנתח ירוקן את חלל הרחם ויישאב את שק ההיריון. בסיום הפעולה מתבצעת ביקורת של חלל הרחם כדי לוודא שרוקן בשלמותו.

לאחר שתתעוררי מהרדמה, תישארי להשגחה ולהתאוששות במשך כשעתיים.

לאחר השחרור, במקרה של דימום משמעותי, הופעת חום או כאבי בטן ממושכים, יש לשוב מיד לביה"ח.

הפסקת הריון כירורגית בשיטה זו כאשר מבוצעת בתנאים הולמים, לרוב אינה מלווה בתופעות לוואי ו/או בסיבוכים. שיעור הסיבוכים הנו נמוך מ-1%.

סבוכים מידיים: דימום, זיהום חריף, נקב בדופן הרחם, שבגינו תידרש התערבות ניתוחית (ובמקרים נדירים ביותר כריתת רחם), פגיעה בצוואר הרחם או סיבוכי הרדמה.

סבוכים מאוחרים: פגיעה בצוואר הרחם שעלולה לגרום להפלות מאוחרות או לידות מוקדמות.
זיהום באגן או הידבקויות ברחם שעלולים לגרום לקושי בכניסה להריון בעתיד.

יש לציין כי סיבוכים אלו הנם נדירים.

שליש שני להריון (שבוע 12-24)

הפסקת הריון יכולה להתבצע בגישה תרופתית (גרימת לידה) או בגישה כירורגית.
בשלב זה ההפלה מסובכת יותר ובעלת סיכונים רבים יותר.
הפסקות הריון אלו מבוצעות בבתי החולים בלבד ולא במסגרת מרפאות כירורגיות.

סיבוכים אפשריים:
דמם הדורש עירוי דם (פחות מ-1%), זיהום (בשיעור 2-3%), קרע ברחם (0.5%) וסיבוכים הקשורים בהרדמה.
ב-15% עד 50% אחוז מהמקרים השליה אינה נפלטת בשלמותה, ולכן מקובל לאחר לידת העובר לבצע ביקורת של חלל הרחם.

הפסקת הריון בשלב החיות

מורשית רק בבית חולים שאושר לכך.

שלב א - הזרקת חומר להפסקת התפתחות העובר.
שלב ב - גרימת לידה בהתאם לשיטות המקובלות בגרימת לידה בבי"ח.

סיבוכים אפשריים: סיבוכים בהפסקת הריון בשלב החיות זהים לאלה שבלידה.

לפי בקשתך, ניתן לבצע נתיחה של העובר, כולל בדיקות גנטיות (מידע שעשוי להיות לעזר בהריונות הבאים).

העובר יישלח לקבורה על פי בקשתך.

תשלום

פתיחת תיק, התכנסות הוועדה להפסקת הריון וביצוע הפסקת הריון כרוכים בתשלום או בהצגת התחייבות כספית מקופת חולים שבה את חברה או מגורם מבטח אחר.

יש לפעול לפי הנחיות בית החולים/המרפאה וקופת החולים שבה את מבוטחת.

הפסקת הריון נכללת בסל הבריאות וממומנת על ידי קופות החולים במקרים הבאים (בתנאי שהפסקת ההריון אושרה ע"י הוועדה לפי הוראות החוק):

- לאישה עד גיל 33 לפי כל סעיפי החוק.
- לנשים מעל גיל 33:
  1. ההריון נובע מיחסים אסורים לפי החוק הפלילי (כתוצאה מאונס או מגילוי עריות).
  2. מצב בו העובר עלול להיות בעל מום גופני או נפשי.
  3. מצב בו המשך ההריון עלול לסכן את חיי האישה או לגרום לה נזק גופני או נפשי.

אם את מתחת לגיל 19
אסור לקופת חולים לגבות ממך השתתפות עצמית על ביקור אצל רופא נשים הקשור לבדיקת הריון ולהפסקת הריון, על בדיקות דם, על בדיקת אולטרסאונד ועל טופסי ההתחייבות לוועדה ולביצוע הפסקת ההריון.

את רשאית לפנות לכל מוסד רפואי המורשה לכך, לפי בחירתך ובמימון קופת החולים, גם מחוץ לאזורי הבחירה של הקופה.

אם את מתחת לגיל 18 ואינך בעלת מעמד בישראל (ולכן אינך מבוטחת בקופת חולים), תוכלי לפנות לאחד מבתי החולים הציבוריים בישראל ולבצע הפסקת הריון במימון משרד הבריאות.

תכנון המשפחה וייעוץ

לאחר הפסקת הריון חשוב לקבל ייעוץ והכוונה בנושא תכנון המשפחה ע"י גינקולוג.

לפמ

משרד
הבריאות
לחיים בריאים יותר